

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ: ІРЛАНДСЬКИЙ ДОСВІД

Інтеграція системи освіти України до Європейського та світового простору посилює увагу вітчизняних науковців до вивчення, аналізу та моніторингу зарубіжного досвіду. Актуальним, на наш погляд, є дослідження системи підготовки майбутніх учителів в Ірландії, адже ця країна займає перше місце у світі за кількістю навчальних закладів на душу населення [3], а вищі навчальні заклади Ірландії набувають популярності на світовому ринку освітніх послуг.

Дослідження у галузі безперервної професійної освіти в Україні та в світі висвітлено у працях багатьох вітчизняних науковців: Н.М. Авшенюк, В.П. Андрущенко, Я.М. Бельмаз, О. Бочарової, Т.М. Десятова, М.Б. Євтуха, Ю.Г. Запороженко, Л.І. Зязюн, Ю.В. Кіщенко, Ю.А. Клименко, Т.П. Кошманової, Ю.А. Кучер, В.І. Лугового, В.К. Майбороди, Н.В. Мукан, Н.Г. Нічкало, Л.П. Пуховської, С.О. Сисоевої та ін.

Аналіз науково-педагогічної літератури дозволяє стверджувати, що в Україні не достатньо досліджене питання професійної підготовки вчителя в системі неперервної освіти в Ірландській республіці.

Мета статті – розкрити особливості професійної підготовки вчителя в Ірландії.

Щоб отримати можливість працювати вчителем необхідно пройти курс навчання терміном три роки, отримуючи ступінь бакалавра педагогіки (Bachelor of Education /B.Ed./ degree), або чотири роки, здобуваючи диплом про вищу освіту. Для вирішення проблеми забезпечення навчальних закладів педагогічними кадрами створено курси педагогічної підготовки впродовж 18 місяців, які надають право викладання в школі [2].

Вимоги до кваліфікаційної підготовки вчителів початкової школи вищі ніж до вчителів середньої школи, так як навчання школярів-початківців має інтегроване спрямування і забезпечується одним вчителем.

Контроль та моніторинг організації навчання майбутніх педагогічних працівників здійснюється Відділом підготовки вчителів і Департаментом освіти та навичок Ірландії.

У процесі розвитку професійних умінь та навичок студентів широко застосовуються такі методи та форми роботи, як лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота під керівництвом наставника (тьюторські заняття), консультації, робота з відеоматеріалами, заняття в підгрупах, експериментальна робота та обмін студентами.

Програмовий зміст навчання укладений з урахуванням основних елементів професійної підготовки, а саме: теорії, методології та практики.

Виклад теоретичного матеріалу корегується в межах трьох напрямів таких як: психологія, соціологія та історія, філософія [2].

Основною метою методологічних дисциплін є навчити студентів не лише навчати учнів в межах освітньої дисципліни, а й вносити необхідні зміни до змісту навчальної програми, застосовувати нові методи та прийоми навчання, вдало розподіляти навчальний матеріал та вміло

використовувати освітні ресурси на уроці [2].

Вагомим внеском у процесі професійного розвитку майбутніх вчителів є педагогічна практика, яка займає особливе місце у навчальних програмах закладів вищої освіти. Проходження виробничої педагогічної практики відбувається у закладах середньої освіти та визначається як домінуюча складова підготовки педагогічних кадрів. Організація практичної діяльності студентів має варіативний характер у різних навчальних закладах країни. Студенти можуть проходити педагогічну практику блоками по три тижні або брати участь у проведенні уроків у школі впродовж усього навчального року. За контроль та оцінювання успіхів кожного студента відповідає викладацький склад закладу. В обов'язки керівника практики входить відвідування та спостереження уроків практикантів, обговорення та аналіз проведених занять із залученням одногрупників, які мають відвідувати заняття один одного. Окрім педагогічної освіти, майбутні вчителі мають отримати право на викладацьку діяльність. Після успішного проходження випробувальної практики терміном один рік, випускники одержують сертифікат до диплому, який дозволяє займатися викладацькою діяльністю у національних навчальних закладах [4].

Поширена тенденція впровадження і використання нових гнучких технологій, пошукової орієнтації в освіті і професійній підготовці вчителів, яка передбачає цілісне включення студентів-майбутніх педагогів до системи професійно-значущих відносин (концепція «думаючого практиканта»), залучення їх до вирішення педагогічних завдань, забезпечення системотворчих функцій педагогічної практики в її єдності з теоретичною професійною підготовкою.

Зростання ролі вчителя у процесі інформатизації освіти зумовлює висунення нових вимог до його професійної підготовки. За розпорядженням Міністра освіти та науки у 2007 році робочою групою була підготовлена доповідь, щодо інтеграції новітніх технологій у систему освіти «Ефективне інвестування ІКТ в школи, 2008-2013». У ній наголошено на необхідності цілеспрямованої інтеграції ІКТ у професійну підготовку вчителів початкової та середньої шкільної освіти. Згідно з цілями, визначеними в документі, впродовж навчання кожен майбутній вчитель має оволодіти вміннями і навичками, що дозволяють йому ефективно застосовувати ІКТ у власній професійній діяльності. Також науковці розглянули питання про необхідність відкриття медіа-центрів на базі педагогічних коледжів та педагогічних факультетів, що надаватимуть студентам доступ до відповідних засобів ІКТ і сприятимуть набуттю практичних навичок у розробці цифрових ресурсів[1].

Осмислення сучасних тенденцій підготовки вчителя показує, що інформатизаційні процеси модернізації у педагогіці та психології вимагають ґрунтовного оновлення галузі професійно-методичної підготовки майбутніх учителів.

Література:

1. Білоус О.В. Професійна підготовка учителів у кваліфікаційних центрах Європейського Союзу в умовах інформатизації освіти / Інформаційні технології і засоби навчання // О.В. Білоус, – 2012. – №3 (29). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу: [http://www.journal:iitta.gov.ua].
2. Образовательная программа, ветви обучения, специализация учителей в Ирландии / Образование в Ирландии: Подготовка и работа учителей. –

II ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

- Системы образования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.educationsystems.info].
- Irish Universities / Education in Ireland. – Enterprise Ireland, 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.educationireland.ie/index.php/irish-colleges/universities].
 - Teacher qualifications at primary and post-primary level / Citizens information. The Teaching Council, 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://gradireland.com/careers-advice/job-descriptions/teacher-special-education].

Сліпич Ю.В.¹

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ-ХУДОЖНИКІВ У СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В умовах глобальних соціально-економічних та політичних зрушень в Україні все більше уваги приділяється духовному та естетичному вихованню дітей та молоді. З огляду на це позашкільна освіта, потребує висококваліфікованих педагогів-художників, здатних залучати до навчально-виховного процесу сучасні освітні технології, критично аналізувати результати власної роботи, безперервно вдосконалюватися, оновлювати психолого-педагогічні й мистецькі знання і, тим самим, задовольняти освітні потреби громадян. Названі завдання можна досить успішно виконати при організації професійного зростання педагогів безпосередньо у позашкільних навчальних закладах, про що свідчать сучасні тенденції світового досвіду розв'язання означеної проблеми (Б. Бахалі, А. Глатхорн, Дж. Джеснес, С. Джонсон, А. Лібермен, Л. Міллер, Х. Харінгтон, С. О'Ханлон та ін.).

Питанням професійного зростання педагогів присвячені численні дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців (А. Валеева, Е. Віллегаз-Раймерс, Є. Голобородько, А. Деркача, І. Зайченка, Е. Зеєра, І. Зязюна, В. Кузьменка, Є. Кулика, А. Маркової, В. Сидоренка, Н. Слюсаренко, К. Чарнецькі та ін.), вивчення яких сприяло виявленню сутності та характерних рис сучасного професійного розвитку педагогів, який:

- базується на конструктивізмі більше, ніж на «моделі передачі знань». Як результат, до вчителів відносяться, як до «активних учнів», які виконують завдання навчання, оцінки, спостереження та рефлексії;
- сприймається як довготривалий процес, у результаті якого вчителі мають змогу пристосувати отримані знання до нового досвіду;
- сприймається як процес, який має місце в рамках специфічного середовища. На відміну від традиційних форм підвищення кваліфікації, сьогодні найбільш ефективними вважаються ті, що проходять у школах та пов'язані зі щоденною діяльністю вчителів, яка має назву «навчання на роботі»;
- ототожнюється з освітніми (шкільними) реформами і сприймається як процес «культурного будівництва», а не лише підвищення рівня педагогічної майстерності;
- являє собою процес взаємодії. Не варто замикатися лише на

¹ © Сліпич Ю.В.